

„SUNRISE” ARTIKELENREEKS

(voor leden en belangstellenden)

Uitgave: Theosophical University Press, Pasadena, Calif.

Voor Nederland:

J. P. Brakel, Ananasstraat 98, Den Haag

De inhoud van dit blad bestaat uit vertaalde artikelen uit het tijdschrift „SUNRISE” dat uitgegeven wordt door de Theosophical University Press, Pasadena, Californië. Belangstellenden die deze vertalingen regelmatig wensen te ontvangen kunnen zich abonneren door storting van f 3,— op Postrekening 395300 t.n.v. J. P. Brakel, Anasstraat 98, Den Haag. Per jaar verschijnen ongeveer 10 nummers. Zij die zich voor het tijdschrift „SUNRISE” zelf interesseren kunnen een proefnummer aanvragen bij bovengenoemd adres.

OVERPEINZINGEN IN DE KERSTTIJD.

Opnieuw bevinden we ons in dat deel van het jaar waarin de natuur ons dwingt onze aandacht te richten op welwillendheid jegens anderen, die periode waarin een gezond verlangen om te geven op de meest natuurlijke wijze tot uitdrukking komt. Terwijl Kerstmis letterlijk duidt op een feest voor de Christelijke wereld, heeft de werkelijke viering van een nieuwe geboorte een wijdere betekenis en het is juist dit universele aspect dat aanleiding geeft tot deze overpeinzingen.

Bij elke wenteling van onze bol rond zijn zonne-ouder, heeft de mens de zegeningen ontvangen aan warmte en licht en tegelijk een jaarlijkse gelegenheid om de geestelijke essentie van die universele ziel, die in ieder van ons is belichaamd, tot vollediger geboorte te brengen. Is het misschien deze impuls die ons jaar in jaar uit aanspoort ons bewustzijn te openen voor de noden van onze medemensen? Zou wellicht de Christos-geest zich in ons leven pogen te openbaren en spoort de Vader in ons, waarover het tot wasdom gekomen Kind van Bethlehem sprak, ons wellicht aan hem te volgen?

We mogen zeker aannemen dat, millioenen jaren voor de komst van de Christussen en de Buddha's, deze innerlijke natuur van de mens zijn grootste weldoener was en dat juist de moeizame gang van de ziel van de mensheid door de valleien der onwetendheid deze Grote Figuren

naar de aarde trok. Was hun leven niet een voorbeeld van dit beginsel van offeren en wijzen hun geboden niet allen op de innerlijke weg van het naar buiten brengen van wat in ons karakter besloten ligt?

Bij een nadere beschouwing valt het niet moeilijk te zien, dat de gebruikelijke feestelijkheden in dit heilig jaargetijde tot de voor-Christelijke tijden teruggaan en waarschijnlijk hun oorsprong hadden lang voor de Heidense tijd; want, wat ook de gebruiken zijn, de meeste volkeren der aarde vieren op de een of andere wijze het afsterven van het oude jaar en de triomfantelijke geboorte van het nieuwe. In de meeste Europese landen bij voorbeeld, beginnen de gebeurtenissen van het heilig jaargetijde ongeveer een maand voor Kerstmis, aan het begin van de Adventstijd en ze eindigen met Driekoningen op 6 Januari. Ik was zo gelukkig twee jaar geleden de winter op het vasteland van Europa door te brengen en getuige te zijn van de feestelijkheden in verband met de komst van Sint Nicolaas in Holland op 5/6 December en de geboorte van het "Christ-kind" met "Weihnachten" op 24-5 December in Duitsland.

In Holland wordt Sint Nicolaas altijd voorafgegaan door Zwarte Piet met zijn trawanten; dat zijn amusante grappenmakers en de kinderen staan in rijen langs de straten om elk gebaar en elke beweging van de Zwarte Pieten te volgen wanneer zij op hun met geschenken beladen zwarte paarden door de stad rijden. De kinderen is verteld dat ze wat zullen krijgen als ze het hele jaar zoet zijn geweest; en anders worden ze door Zwarte Piet gestraft en geplaagd en krijgen ze misschien zelfs met de roe als ze het te bont hebben gemaakt. Dan volgt Sint Nicolaas, die plechtig op zijn schimmel rijdt; hij slaat rustig het gejoel van de kinderen gade, maar doet er zelf niet aan

mee. Hij is hun vriend en één glimlach of een groet met de hand van hun beminde Sint maakt hun vreugde volkomen.

Wanneer men over deze festiviteiten nadenkt, wordt het duidelijk dat de Advent-periode een nog kritieker ervaring is dan de Kerst "geboorte" omdat zonder een geslaagd Advent er geen Kerstmis of heilige geboorte zou kunnen plaats vinden. Alle verhalen of legenden, die zich om een Heiland hebben geweven - of zijn naam Jezus of Gautama, Krishna of Zoroaster is - duiden op een veel diepere betekenis dan de formele vieringen ons afschilderen. We behoeven ons slechts tot de Natuur te wenden om dat bevestigd te zien. Wanneer het zaad in de grond tijdens zijn "advent" wordt overmeesterd door wat zijn groei tegenwerkt, zal geen plant de aarde doorbreken en in de zon tot bloei komen. Als er geen "advent" is in het proces van de groei van de ziel, hoe kan er dan een vollediger geboorte zijn?

Laten wij deze gedachten nu eens in verband brengen met de inwijdings-beproevingen, die deel uitmaakten van de heilige scholen uit oude tijden, voor zij door onwetendheid en verraad waren gedegenereerd. "Advent" was daar de eerste periode van beproeving, waarin de ziel van de aspirant de zwaarste beproeving onderging. Alle destructieve krachten verenigden zich om weerstand te bieden aan zijn pogingen tot grotere ontplooiing. De Zwarte Pieten van de Natuur, duistere agenten van een hogere wet, plaagden en sarden om er voor te zorgen, dat de zaadziel van de mens niet onvoorbereid ontkiemde; zij personifieerden in feite de elementen die tegenwerkten en in de weg stonden, opdat de aspirant zijn integriteit zou kunnen bewijzen en zijn zending zou kunnen volbrengen: zijn groter zelf te doen geboren worden. Op de achtergrond stond, onopgemerkt, Sint Nicolaas, in wezen het

hoogste deel van dat wat streefde naar geboorte, maar dat, juist door de wet van mededogen, geen vinger kon uitsteken om te helpen. Werd de strijd gewonnen, dan verheugde Sint Nicolaas zich in de glorie van de overwinning van de ziel - en dat deden inderdaad ook de Zwarte Pieten!

Naar verluidt werd in de hoogste scholen in oude tijden het welslagen of het mislukken van de beproeving niet eerder bekend dan 14 dagen na de winter-zonnestilstand. Als de candidaat zegevierde, keerde hij van zijn inwijding terug ten tijde van Driekoningen - niet langer als neophiet, maar als een ingewijde. De Christelijke kerk herdenkt zelfs nu nog deze transfiguratie: de ingewijde Jezus, die de Christos werd, was zo vervuld van het licht van zijn Vader in hem, dat zij, die hem omringden, de straling van zijn glorie "zagen". Dat was het moment, "Epiphania" of "openbaring" van zijn goddelijke macht, waarop de Drie Koningen, volgens de legende, hun gaven brachten en daarom wordt de 6e Januari in Europa nog steeds Drie Koningen genoemd.

Een zo volkomen ervaring als die van de Meester Jezus heeft maar zelden plaats, misschien maar één keer in tientallen eeuwen. Hoe kunnen U en ik deel hebben aan de alles overtreffende nagloed ervan? Ieder van ons heeft zijn Vader binnen in zich, zijn eigen vonk van Goddelijke Intelligentie. Daarom kunnen wij tijdens elke winter-zonnestilstand, wanneer de zon weer zijn baan naar het Noorden begint, een kleinere transfiguratie ondergaan. De cyclussen van vooruitgang gaan immer door en brengen vruchten uit zaad, goden uit mensen voort. Maar wij in onze dwaasheid en egoïsme geloven niet meer dat wij potentiele goden zijn,

bekleed met aardse vormen of dat de kracht van dit heilig jaargetijde ons werkelijk kan bereiken en ons leven in beweging kan brengen. Wij zijn vergeten welk een uitwerking een nietig vonkje licht in de omringende duisternis kan hebben. Maar zoals één vlam een ander en weer anderen kan aansteken, zo moeten wij ook weten, dat de schittering van de glorie, die met een waarachtige transfiguratie gepaard gaat, van hoe bescheiden aard die ook moge zijn, een enorme invloed in de wereld kan uitoefenen. Even zeker als het goddelijk licht van Vader Zon de succesvolle ingewijde doorstraalt en allen binnen het bereik van zijn aanwezigheid beroert, zo zal het licht van waarheid en begrip in onze harten onze medemensen bereiken.

Het moge dan waar zijn, dat wij geen formeel aangewezen dagen van beproeving hebben, zoals Advent, Kerstmis of Driekoningen. Maar wanneer wij zoeken naar die nimmer verouderende beginselen van juist denken en ze in ons leven toepassen, dan zullen wij ons bewust worden van de grote kansen die wij hebben om iets van wezenlijke waarde bij te dragen aan de wereld, iets wat van machtiger invloed kan zijn dan de atoomkracht. We zullen dat echter pas beseffen, wanneer wij de verantwoordelijkheden die tot ons komen op de juiste wijze uitvoeren.

Als we ogen hadden om te zien, zouden we misschien in de grotere cyclussen van de tijd tot de ontdekking komen, dat de mensheid in haar geheel in haar ervaringen een advent nadert dat, wanneer die met succes wordt bekroond, tot de geboorte van een volkomen nieuwe eeuw van vooruitgang zou kunnen leiden. We behoeven er niet aan te twifelen dat zij, die voorgaan in het verzet tegen de waarheid, samenwerken met alle Zwarte Pieten waarover ze de beschikking hebben om een halt toe te roepen aan de geboorte van

dat wat probeert door te breken. Zij grijpen elke kans aan om te misleiden en te beproeven en zo maken zij het mogelijk dat het zaad van juiste beginselen in de harten der mensen innerlijk zo krachtig wordt, dat het de schaal van weerstand zal doorbreken en het karkas van een oude beschaving voor immer zal vernietigen.

Zonder licht is er geen duisternis mogelijk; zonder waarheid kan er geen leugen zijn. Hoe weerzinwekkender het kwaad en de verdraaiingen zijn, des te sterker moet de poging zijn om de waarheid te doen geboren worden. Dat is de sleutel-gedachte achter het Advent-en Kerst-jaargetijde. Als we er alleen over praten en dromen, kan het tijdens de geboorte sterven. Maar als we proberen het te beleven, dan zullen we kanalen worden van verlichting, die van elk Advent een glorieuze ervaring zal maken. Zo kunnen wij er toe bijdragen die grotere geboorte tot stand te brengen, die deze eeuw tot een licht voor toekomstige eeuwen kan maken.

-J.A.L.

Ik zou een groot en edel werk willen doen, maar mijn voornaamste plicht is het eenvoudige werk te verrichten alsof het groot en edel is. De wereld wordt niet alleen voortbewogen door de krachtige stoten van zijn helden, maar ook door de kleine duwtjes van elk oprecht werker.

-Helen Keller.

vertaald uit:
Sunrise December 1958.

ZIJN WIJ HET WAARD?

Actuele gebeurtenissen werpen geen schaduw. Zij zijn even strak afgetekend als een struik op een sneeuwvlakte en het is onmogelijk hun omvang te schatten, tenzij wij het beeld zien tegen de achtergrond van het verleden en met een blik in de toekomst. Wij beschouwen tegenwoordig de vele voordelen en mogelijkheden, die ons zijn nagelaten, als vanzelfsprekend en nemen zonder meer aan, dat het ons recht is zelf onze woonplaats te kiezen, zelf te bepalen wat wij willen leren, wat onze bezigheden zullen zijn en hoe wij ons zullen amuseren. Individueel behoeven wij geen uitspraak aan te nemen, die tegen onze overtuiging indruist terwijl wij gezamenlijk onze wetten en regeringen maken en vernieuwen. Wij kunnen ons moeilijk voorstellen, dat er een tijd was, waarin de meesten van ons onderworpen waren aan de wil van een machtige minderheid, onderworpenheid van de kindsheid tot aan de dood; ieder van ons gedrongen in een nauwe groef van werkzaamheid, door anderen vastgesteld, zonder kennis, zonder keuze, zonder waardigheid.

Hoe ongelooflijk het ook moge schijnen, kon in dit feodale tijdperk slechts een minderheid van vrijgeborenen aanspraak maken op het recht over hun eigen fysieke persoon te beschikken. De geleidelijke emancipatie van vernederend bezit tot vrijheid en gelijkheid onder de mensen werd pas na eeuwen bereikt en veel wrede en onrechtvaardige systemen moesten door de ontwakende mensheid omver worden geworpen. Het voorrecht zich vrij over de aarde te kunnen bewegen werd pas verworven na een reeks woelige worstelingen, herhaaldelijk bloedvergieten en hardnekkige

tegenstand aan een tyrannie, die zich verzette. Hoe geweldig de overgang ook was van fysieke slavernij naar fysieke vrijheid, dit was evenwel een bleke schaduw van de werkelijke bevrijding, die tegelijkertijd plaats greep. Deze bestond in het afbreken van de ontastbare maar sterke slagbomen, die de groei tegenhielden van ons essentieel menselijk deel, ons verstand en onze geest.

Velen zullen zich nu afvragen: "Zijn wij de vrijheid, die wij bezitten, wel waard?" Dit is een nalatenschap die niet door ons, maar door anderen is verdiend en die ons is toevertrouwd tot welzijn van onze eigen en toekomstige generaties. Maar ware vrijheid moet evenals een geldelijk legaat/worden beheerd, of zij zal beetje /goed bij beetje wegslinken. Dit gebeurt altijd, wanneer de ene mens aan de andere zijn wil oplegt of bij de publieke opinie in het gevele wil komen tegen de innerlijke beginselen in. Zulk een inbreuk op het hoogste wat een mens bezit, is een ontbindende factor die kan leiden tot grove misbruiken en tot het uiteindelijk verlies van het voorrecht van ieder mens om zelfstandig te denken.

Nog nooit is de noodzaak tot zelfstandig denken zo groot geweest als nu. Nu de helft van de wereld is opgesloten in gebieden, waar iedere krachtsinspanning gedwongen is, moet de "vrije wereld" haar vrijheid gebruiken, indien zij haar aandeel wil hebben in een edeler ideaal, dan dat hetwelk door een gordijn is afgesloten. Indien wij er niet voor waken, dat wij ons gedachteloos onderwerpen aan een starre gedachten-gang, als deze gedachten in strijd zijn met ons weloverwogen oordeel, stellen wij ons open voor een subtielere vorm van dictatorschap, die dezelfde macht uitoefent op onze individuele levens, als het dictatorschap dat wij zo betreuren.

Vrijheid is geen doel op zichzelf, geen dierbaar begrip, dat wij moeten vastgrijpen en vaststikken. Het is een middel om ons leven te besturen overeenkomstig ons begrip van wat goed is en overeenkomstig onze idealen en verlangens om het lot van anderen steeds te verbeteren. Dit vereist een voortdurende waakzaamheid ten opzichte van zichzelf en ieder, die zijn eigen zelfzuchtige doeleinden nastreeft, vernedert een onschatbaar instrument.

Er kan geen simpele gedragslijn worden aangegeven, die voor ieder mens geschikt is en ook kan men zelfstandig denken niet aan een ander leren. Het is iets volstrekt individueels en wij kunnen verwachten het niet eens te zijn met de opinie van anderen, terwijl wij toch veel kunnen leren door haar te onderzoeken en te proberen hun bepaalde visie te ontdekken en die te vergelijken met de onze. Door deze uitwisseling gaan wij meer begrijpen van onze medemens en van hun ideeën op wetenschappelijk, sociaal of religieus gebied.

Zolang de fundamentele, geestelijke impuls, die de achtergrond van onze vrije maatschappij vormt, krachtig blijft, zal zij alle mogelijke oppervlakkige verschillen overbruggen. Dan bestaat er ook geen behoefte het op alle punten eens te zijn en is het niet een vereiste om het met de algemeen gangbare opinie eens te zijn, maar het kennis nemen van alle gezichtspunten zal het eigen oordeel en onderscheidingsvermogen van het individu versterken. Eindelijk verrijzen wij uit de mist van eeuwen van onderdrukking in een zuiverder lucht waar de opgezamelde rijkdommen van het menselijk denken door ons kunnen worden waargenomen, waar vergelijkingen en logica niet gebrandmerkt zijn en waar de enige grens die aan het zoeken naar de waarheid gesteld wordt alleen onze eigen geschikt-

heid ertoe is. Het hoogtepunt van het verwerven van vrijheid, dat eeuwen geleden begon, ligt nog voor ons en als de tijd gekomen is, zullen alle mensen onvermijdelijk omsloten worden in haar steeds groter wordende cirkel van broederschap.

-Elsa-Brita Titchenell

vertaald uit:
Sunrise September 1958.

TAAAL - EEN LEVEND IETS.

De studie der talen onthult ons de werkelijke natuur van de mens, want door middel van de taal geeft hij uitdrukking aan zijn hoogste vermogens. In woorden, geschreven, gesproken of gezongen formuleert hij de werkzaamheid van zijn, verleent hij stem aan de hem drijvende aspiraties en brengt hij de heldere inspraken van zijn intuïtie tot uitdrukking en deelt hij zijn verhevenste concepties en gevoelens aan anderen mede. De mens is homo sapiens, "de denkende mens" genoemd en door middel van het prachtige en raadselachtige instrument der taal bewijst hij een redelijk wezen in de meest omvattende betekenis van het woord te zijn. Zo nu en dan voelen we zelfs zijn goddelijkheid zich uiten.

De taal is raadselachtig inderdaad, want men kan haar tot een lomp werktuig als een knuppel maken, maar ook tot een meer verfijnd instrument dan de exactste tijdmetr in dienst van de wetenschap. Zij kan direct en op de man af zijn, of misleidend en de werkelijke bedoeling van de spreker of schrijver verbergen, hetzij welbewust of niet, want de oorzaken van begrip of misverstand kunnen zowel van de toehoorder als van de spreker uitgaan.

De taal, hoewel een werktuig, kan niet als een objectief voorwerp, zoals een hamer, bestaan, los van degene die haar gebruikt. In een subtiele betekenis is zelfs het gedrukte woord meer deel van de auteur dan zijn eigen handen; zij is altijd gekleurd door zijn subjectieve beweegredenen, hoe objectief hij zijn feiten of waarnemingen ook moge uitspreken. De signi-
fica moet daarom altijd even onvoltooid blijven als de mens zelf, maar zelfs dit is een voordeel,

daar het haar onbeperkte mogelijkheden tot groei verleent, hetgeen inderdaad van elke wetenschap waar is.

Bovendien is de taal niet slechts een werktuig, zij is eveneens een levend organisme; en geanalyseerd door strikt exacte wetenschappelijke methoden verliest zij haar leven, zoals ook levend weefsel, dat voor microscopisch onderzoek geprepareerd wordt. Daarom moet de studie der taal zich van indirecte middelen bedienen. Proefondervindelijk onderzoek in de taalwetenschap, hoewel onmisbaar en soms door haar resultaten hoogst waardevol, vernietigt herhaaldelijk het leven der taal en sluit de toegang tot haar diepste wezen. Het lijkt het kooien van een zwaluw, om de zomer te verlengen. Niet onpassend heeft men een woordenboek wel gekarakteriseerd als een kerkhof der taal, waarin ieder woord de grafzerk boven het gebeente van een eenmaal levend wezen is. Doch daarmee is niet alles gezegd. Een goed woordenboek is meer dan een bewaarder van feiten. Het is een onschatbare gids naar 's werelds schatkamer van ideeën, zodra we die ideeën door gebruik tot leven laten komen.

Woorden zijn in die zin de levende elementen van een levende taal, in precies dezelfde betekenis als onze organen en ledematen essentiële en vitale delen van ons lichaam zijn. Hoewel jongens en clowns wel eens op hun handen lopen, is het niet juist onze handen de aangewezen middelen om te lopen te noemen. Precies zo kan men ten onrechte zekere woorden bruikbaar maken om gedachten over te brengen, waar andere woorden de juiste voertuigen voor zouden zijn. Een verstandig mens gebruikt woorden als een kanaal voor de gedachten, die hij tot uitdrukking wil brengen en op die wijze bezitten zij blijvende kracht.

Toch kunnen zelfs de nauwgezetst gekozen woorden, samengevoegd in de helderste zinsbouw, gedachten of waarheden niet meer dan symboliseren: de beste beschrijving van een bloem kan de bloem zelf niet vervangen. Maar omdat woorden echte symbolen zijn, vertegenwoordigen zij iets van een dieper inzicht, dat zich onder de oppervlakte verbergt. De toehoorder of lezer moet zelf de innerlijke betekenis binnen de uiterlijke vorm zoeken; zij moet de smaak van het leven hebben, omdat de waarheid zelf leeft en zich daarom niet laat isoleren of verstarren. Het vinden van een waarheid lijkt het betreden van het vrije veld - zijn verwoording mag nooit de aard hebben van het sluiten van een deur.

Gewoonlijk maakt men waarheden tot stenen om er een geestelijk huis mee te bouwen, waarin men wonen kan en ontdekt maar zelden, dat men aldus ideeën tot een gevangenis maakt en een eenmaal levende boodschap tot de dode letter van geformaliseerde begrippen. De woorden blijven, maar hun scheppende kracht verdwijnt. De levende waarheid is actief aanwezig in iedere samenloop van omstandigheden en moet dien-tengevolge voortdurend opnieuw geformuleerd worden in verband met de veranderende omstandigheden. Dikwijls leidt dit tot de meest verschillende uitdrukkingswijzen, zelfs tot uitspraken, die schijnbaar elkaars tegenstellingen zijn. Maar slechts de vorm wisselt, zijn wezenlijk waarheidsgehalte blijft altijd waar.

In de oudheid, toen de mens niet overstroomd werd door een stortvloed van woorden, woorden vanaf het spreekgestoelte, over de radio, in de dagbladen en in boeken zonder tal, stond men met eerbied tegenover de taal, in het bijzonder tegenover het gesproken woord. Als we denken aan de verhevenste voortbrengselen van

het religieuze en wijsgerige denken, krijgen we een vermoeden, waarom de oude heilige geschriften verklaren, dat de Schepper de wereld het aanzijn gaf door te spreken - "En God sprak..." Dit heeft zijn nagalm in het Evangelie van Johannes, waar staat dat de wereld en alle dingen geschapen zijn door het Woord, dat "was bij God" en "was God".

Geluid dat betekenis overbrengt, gesproken, en in mindere graad geschreven, woorden, kan aan de ontvanger een ondefinieerbaar iets van de ziel van de spreker overdragen. Er is een magische kracht in hen: zij kunnen zegenen, maar ook verschroeien. Laten we daarom op onze hoede zijn, hoe we deze "levende boodschappers" gebruiken.

-G.J.Lindemans

vertaald uit:
Sunrise September 1958.

RONDETAFEL.

Aantekeningen van een bespreking over
"De Vragen van Koning Milinda."

Marie: Is het goed dat ik de besprekingen begin met iets voor te lezen wat ik in onze Gemeentebibliotheek vond. Ik zocht naar een boek over het Buddhisme, omdat ik van die wijsbegeerte maar heel weinig afweet, toen de Bibliothe-caris mijn aandacht vestigde op Max Müller's Sacred Books of the East (Heilige Boeken uit het Oosten). Mijn oog viel op twee delen, getiteld "De Vragen van Koning Milinda." Ik had nooit van deze koning gehoord, maar ik vond de gesprekken, waarvan de meeste kort en terzake zijn, eenvoudig fascinerend. Eén ervan, "De schadelijke invloed van het preken", bevatte enkele nogal moeilijke uitspraken en ik hoopte, dat wij er hierop zouden kunnen ingaan.

Voorzitter: Hebt U de boeken bij U? Prachtig! Dan stel ik voor, dat U dat gedeelte leest en dat we er daarna gezamenlijk over praten. Ik zou echter eerst voor degene, die met de Buddhistische literatuur niet vertrouwd zijn, willen opmerken, dat dit speciale geschrift bestaat uit een reeks vragen of problemen, die Dilemma's zijn genoemd en die Koning Milinda aan Nāgasena de Oudere voorlegt. Algemeen wordt aangenomen, dat Milinda de Menander der geschiedenis is, één van de Grieks-Baktrische koningen, die India binnenvielen en gedurende de tweede eeuw van onze jaartelling de Griekse invloed tot in het dal van de Indus deden doordringen. In hoeverre dit historisch juist is, is niet aan de orde; wat ons bezig houdt is de ethische inhoud van het

geschrift.

Deze koning nu heeft heinde en ver raad trachten te verkrijgen. Na lang vruchteloos zoeken ontmoet hij Nāgasena de Oudere, die hij als zijn meerdere in geestelijke zaken erkent en aan wie hij vraagt zijn leerling te mogen worden. U zult zien, dat Nāgasena's methode van onderricht tamelijk dicht die van Socrates nadert. Hij brengt geen enkel formeel leerstelsel naar voren, maar brengt de koning er toe, in ongedwongen gesprekken en door het gebruik van eenvoudige aan het dagelijks leven ontleende analogieën, zelf het koren der waarheid van het kaf der leugen te scheiden.

Wilt U nu alstublieft met voorlezen beginnen?

Milinda: Eerwaarde Nāgasena, gij monniken zegt, dat de Buddha het kwaad van alle schepselen afwendt en hun goed doet. En ook zegt ge, dat toen hij predikte over de gelijkenis van het brandend vuur, uit de monden van ongeveer zestig monniken heet bloed werd uitgeworpen. Met deze preek deed hij die monniken kwaad en geen goed. Als dus de eerste uitspraak juist is, is de tweede onjuist; en als de tweede juist is, is de eerste onjuist. Ook dit is een tweeledig probleem, dat ik U ter oplossing voorleg.

Nāgasena: Beide uitspraken zijn juist. Wat hun overkwam, was niet het werk van de Buddha, doch hun eigen werk.

Milinda: Maar, Nāgasena, als de Buddha die preek niet had gehouden, zouden zij dan heet bloed hebben opgegeven?

Nāgasena: Neen. Toen zij, aan wat hij zeide, een verkeerde uitleg gaven, begon het in hen

te branden en werd heet bloed uit hun monden geworpen.

Milinda: Dan moet dat gebeurd zijn, Nāgasena, door de handeling van de Buddha; het moet de Buddha geweest zijn, die de hoofdoorzaak was van hun vernietiging....

Nāgasena: Als de Buddha een preek hield, O koning, deed hij dat nimmer uit vleierij, of uit boosaardigheid. Zijn woorden waren vrij van het één zowel als van het ander. En zij, die ze op de juiste wijze ontvingen, werden wijs, maar zij, die ze op de verkeerde manier opvatten, gingen te gronde. Precies, O koning, als wanneer iemand aan een mangoboom schudt of een jamboe boom of een mee boom, dan onder vinden de vruchten, die vol sap zijn en stevig aan de boom zitten, er geen hinder van, maar die, welke rotte steeltjes hebben en loszitten, vallen op de grond - zo was het met zijn preek.... zo gaf de Buddha wijsheid aan wier geest gereed was en predikte het Dhamma (de Wet) zonder vleierij en zonder boosaardigheid. En wie op de juiste wijze ontvingen, werden wijs, maar wie dat op de verkeerde manier deden, gingen te gronde.

Milinda: Vielen die monniken dan niet, Nāgasena, juist tengevolge van die preek?

Nāgasena: Zou dan een timmerman, door niets aan een stuk hout te doen en het eenvoudig op zij te leggen, het recht kunnen maken en voor het gebruik geschikt?

Milinda: Neen, Heer. Hij zou de bochten er uit moeten halen, als hij zou wensen dat het recht werd en voor het gebruik geschikt.

Nāgasena: Evenmin, O koning, was de Buddha in staat door alleen maar over zijn leerlingen te waken, de ogen te openen van hen, die gereed waren om te zien. Maar door verlost te worden van hen, die zijn woorden verkeerd opvatten, redde hij hen, die gereed waren om gered te worden. En het was door hun eigen handelen, O koning, dat de kwaden van geest vielen....

Zo verging het die zestig monniken; zij vielen noch door de handeling van de Buddha, noch door die van iemand anders, maar alleen door hun eigen daad. Veronderstel, O koning, dat iemand aan alle mensen ambrozijn zou geven en dat zij, die ervan zouden eten, gezond zouden worden, een lang leven zouden hebben en bevrijd zouden zijn van alle lichamelijke ziekten. Maar één man zou, na ervan gegeten te hebben, door zijn eigen slechte spijsvertering sterven. Zou dan, O koning, de man, die het ambrozijn weggaf, daardoor aan enigerlei vergrijp schuldig zijn?

Milinda: Neen, Heer.

Nagasena: ... Precies zo, O koning, geeft de Buddha zijn ambrozijn aan de mensen en goden in de tienduizend wereldstelsels en zij, die daarvoor gereed zijn, ontvangen wijsheid door de nectar van zijn wet, terwijl zij, die dat niet zijn, vernietigd worden en te gronde gaan.

Milinda: Heel goed, Nāgasena! Zo is het en ik aanvaard het, zoals ge het zegt.

-IV, 3,5-9

Marie: Nu ik dit gelezen heb, zult U mijn dilemma begrijpen!

Voorzitter: Dat kan ik inderdaad, Marie.

Maar we moeten bedenken, dat de manier van uitdrukken in alle oude geschriften, of die van Buddhistische, Hindoese of Christelijke oorsprong zijn, vaak opzettelijk ruw is om datgene, waar het bij het onderricht om gaat, in te prenten. Deze heilige geschriften nu waren nimmer letterlijk bedoeld. De zestig monniken in deze parabel, die "het hete bloed uitspuwden" en "vernietigd" werden, hebben dit stellig niet lichamelijk ondergaan. De wijze Nāgasena gebruikte beeldspraak en bezigde een dramatische redefiguur om de koning te doordringen van de hevigheid der reactie, die onvermijdelijk zou volgen op iedere voortijdige poging om de Natuur haar geheimen te ontrukken vóór men zich die waardig heeft getoond.

Bill: Maar men zou op dat verhaal gemakkelijk kritiek kunnen leveren door uit te gaan van het standpunt, dat men aan diegenen, die niet gereed zijn, geen waarheden moet mededelen, omdat men op die manier schade zou kunnen berokkenen. Toch predikte de Buddha voor velen, van wie enkelen gereed waren, maar zestig niet.

Dan: Ik zit in dezelfde moeilijke situatie als Bill. Wat mij bezig houdt, zijn de zestig, die het hete bloed uitspuwden, nadat zij naar de Buddha hadden geluisterd. Toch waren zij monniken en vermoedelijk zullen zij wel de een of andere geestelijke graad hebben bereikt, maar blijkbaar waren zij niet voorbereid voor deze speciale dosering van de waarheid, die de Buddha hun toediende.

Jack: Misschien probeerde deze wijze de koning duidelijk te maken, dat alles in een stadium van groei is en dat, al had de Buddha in dit geval wellicht de waarheid in een min of meer zuivere

vorm kunnen geven, wij de lering niet zonder schadelijk gevolg kunnen ontvangen, als wij ons zelf daarop niet hebben voorbereid. Ik begriip uit deze parabel dat het aan ons als menselijke wezens is om onze menselijke fouten te verbeteren en niet te verwachten, dat God of Jezus of de Buddha ons werk voor ons doet.

Dan: Maar mijn moeilijkheid blijft: deze zestig waren niet gereed, waarom liet de Buddha hen dan naar zijn preek luisteren?

Voorzitter: Waar het in de parabel om gaat is, voor zover ik het zie, dat die zestig monniken moeten hebben gemeend, dat zij voorbereid waren om de lering van de Buddha te ontvangen. Zij hadden enige voorbereidende training ondergaan in discipline en onderricht, want anders zouden zij niet in de Orde zijn opgenomen. Als monniken hadden zij zichzelf in een positie geplaatst om op hun werkelijk motief te worden beproefd én om het licht van de waarheid geworpen te zien op al wat hun was geleerd. Maar, zoals duidelijk is aangetoond, is het bereiken van de rang van monnik op zichzelf geen waarborg voor innerlijke groei. Misschien had deze groep van zestig een punt bereikt, waarop de Buddha voelde, dat zij op een krachtige manier moesten ontdekken, of zij werkelijk oprecht waren en de zuivere "nectar van de wet" wensten of niet. Het kan zijn, dat de Buddha hen, die altijd luidkeels om steeds meer leringen vroegen, wilde inprenten, dat wat een mens innerlijk is, in de diepste kern van zijn wezen, de enige maatstaf is voor zijn betekenis. Tegelijkertijd werd aan hen, die voorbereid waren, de gelegenheid geboden om het voorrecht van verdere verlichting te genieten.

Edith: Is er werkelijk zoiets als falen? Hoe staat het dan met ons allen? Ik ben er zeker van, dat wij oprecht zijn in ons verlangen om waarheid te vinden, maar wij zijn allen mensen en moeten meer dan één "rot steeltje" in onze natuur hebben. Hoevelen van ons zullen daarom in staat zijn om de zuivere lering te ontvangen zonder een hevige reactie te ervaren?

Voorzitter: Gelukkig kent niemand van ons zijn werkelijke formaat. Zij die zeggen, dat zij op deze of gene trap van evolutie staan, kennen niet het ABC van werkelijk geestelijke groei. En vaak blijken zij, die menen dat zij de minst ontwikkelden zijn, over veel groter geestelijke volharding te beschikken vergaard in vroegere levens, als het tot een vuurproef komt, dan zij, die er zo zeker van waren gereed te zijn.

Ruimer gezien, kunnen wij niemand als een mislukking beschouwen, omdat ieder uiterlijk falen in zich het zaad van innerlijk slagen draagt. Juist de hartepijn en ontmoediging dienen om de ziel te voeden en ze tot groter pogen aan te sporen. Het enige werkelijke falen bestaat uit het opgeven van het streven om te groeien, en daartoe is geen normaal menselijk wezen in staat. Inderdaad, daar de gehele stroom van evolutionaire ontwikkeling voorwaarts en opwaarts is en daar de mens in belangrijke mate deel heeft aan deze voorwaarts gerichte ontwikkelingsstroom, zou het voor hem even onmogelijk zijn om op te geven, tenzij hij welbewust de tegenovergestelde richting gaat, als het voor de zon onmogelijk is om er mede op te houden zijn weldadige warmte en licht te schenken.

Deze zaak heeft vele aspecten, die wij zouden kunnen bespreken. Laten wij een eenvoudige

analogie trekken: wij allen in deze kamer zijn het er over eens geloof ik, dat wij leven en bewegen en onze ervaring hebben onder de hoede (hoe weinig wij ons daarvan ook bewust zijn) van ons hoger zelf, waarmede wij eens beter hopen samen te werken. Als wij nu groeien en er naar streven meer van de waarheid te leren en dat, wat wij werkelijk weten, te gebruiken voor de algemene verheffing der mensheid, zullen wij ontdekken, dat wij langzamerhand meer in harmonie met die fijnere impulsen werken. Maar wij hebben nog lang niet het punt bereikt, waarop we kunnen zeggen, dat we in rechtstreeks contact staan met ons hoger zelf.

Welnu dan, stel eens voor, dat het door de een of andere vreemde samenloop van omstandigheden voor een Buddha of een Christus mogelijk zou zijn hier binnen te komen en de rechtstreekse stralen van de waarheid op onze feilbare naturen van dit ogenblik te richten, wat zou er dan gebeuren?

Jack: Onze stoppen zouden doorslaan; misschien zouden we zelfs vernietigd worden.

Voorzitter: Precies. We zouden niet één ogenblik de volle stroom van geestelijke electriciteit kunnen verdragen, die door ons heen zou gaan, want ongeacht of de hoogste metaphysica werd aangeroerd of dat het over de een of andere eenvoudige zaak uit de dagelijkse ervaring ging, de kracht van de waarheid, die van een Buddha of een Christus uitstraalt, ontspringt aan een goddelijke, geen menselijke bron. Tenzij de mens voldoende gelouterd is door de goddelijke vonk van de aspiratie om de straling goed te ontvangen en te transformeren; tenzij hij jaren (of levens) van strenge discipline en training volgens de aloude regels heeft doorgemaakt,

kan hij het "brandend vuur" niet doorstaan, dat door de zuivere vlam der waarheid is ontstoken.

Dit is de reden, waarom de zestig monniken in deze parabel werden "vernietigd"; in hun vurig verlangen om iets te bereiken moeten zij gemeend hebben, dat zij volledig waren voorbereid om de rechtstreekse kracht van de boodschap van de Buddha te ontvangen, maar toen de beproeving kwam, werd hun werkelijke kwaliteit onthuld.

Dan: Maar hoe staat het dan met de gewone mensen, met wie hij sprak? Waarom werden zij niet vernietigd door het contact met de Buddha?

Voorzitter: Een goede vraag. Wij moeten in gedachten houden, dat de parabellen, die deze oude filosofische verhandelingen bevatten, niet bedoeld zijn om als historische optekeningen van werkelijke gebeurtenissen te worden opgevat. Niemand weet met zekerheid, of Nāgasena en Koning Milinda ooit hebben geleefd en als zij al leefden, of zij ooit deze gesprekken hebben gevoerd - hetgeen alles van bijkomstig belang is ten opzichte van de morele en geestelijke betekenis van de lering.

Het is duidelijk, dat de Buddha heeft geleefd en onder de mensen heeft gewerkt. Hij leefde ongeveer tachtig jaar en de mensen met wie hij sprak, waren precies zoals U en ik. Zoals God kracht naar kruis geeft, zo paste hij zijn lering op overeenkomstige wijze aan, heel goed wetende, dat als hij de volle kracht van zijn buddhaschap op zijn volgelingen zou richten, hij onherstelbare schade zou toebrengen aan de ranken der goddelijkheid, die hij zo zorgvuldig in hun ziel voedde.

Maar de monniken hadden zichzelf door hun eigen aspiraties in een andere categorie geplaatst. Allen waren getraind, gedisciplineerd,

onderricht en allen kenden de gevaren, verbonden aan het plegen van de vier voornaamste "vergrijpen tegen de wet - onkuisheid, diefstal, moord" en tenslotte, maar in geen geval het minst belangrijk, "een valse aanspraak op buitengewone geestelijke vermogens." Misschien was het dit, meer dan iets anders, dat leidde tot de ondergang van de monniken, want psychische en geestelijke ijdelheid, hoe subtiel ook vermoed, zijn de gevaarlijkste vijanden en loeren als een dodelijk gevaarlijke slang op het pad van iedere ernstige kandidaat.

En nu had het uur geslagen, waarop de gehele groep aan de vuurproef werd onderworpen - hun ziel naakt voor het zoeklicht der waarheid. Zij, die waardig bleken, zouden voor tenminste enkele ogenblikken de heerlijkheid kennen van één te zijn met hun eigen innerlijke god en zouden "als een licht onder de mensen" worden. Zij die faalden, "werden vernietigd" - niet in stoffelijke zin, maar zij stierven een symbolische dood: het verbreken van alle verdere contact met de bron der waarheid, tot een volgend leven.

Marie: Toen ik dit voor het eerst las, had ik mij een enigszins andere mening gevormd. Ik dacht, dat de zestig monniken, die die hevige reactie hadden ervaren, in werkelijkheid degenen waren, die niet hadden gefaald. Ik meende, dat wellicht de woorden van de Buddha velen hadden bereikt, maar dat het hen onberoerd had gelaten, omdat het hun tevredenheid met hun eigen geestelijke standing niet had verstoord; terwijl daarentegen de zestig zo intens reageerden, omdat het licht van de waarheid dieper in hun bewustzijn was doorgedrongen, waardoor zij hun smartelijk berouw uitspuwden, omdat zij oprecht waren en hun hart bloedde bij hun in-

spanning om te groeien.

Voorzitter: Theoretisch gesproken brengt U daar een belangrijk punt naar voren, maar ik geloof niet, dat het zo rechtstreeks van toepassing is op dit bijzondere probleem, dat Milinda en Nāgasena bespreken. Het is echter waar, dat elke parabel vele verklaringen toelaat en wij moeten ons niet voor andere zienswijzen, zelfs deze niet, afsluiten. Stellig gaat alle groei gepaard met pijn, maar het is pijn, die gevolgd wordt door de vreugde van de overwinning, als de draak van de ijdelheid of leugen verslagen is. Het doordringen van het licht in de donkere hoeken van de ziel doet ons inderdaad lijden, soms heel intens, maar het is een loutering en uiteindelijk een weldadig proces.

Dan: Marie's opmerking roept bij mijzelf nog iets anders op. We hebben nu een hele poos gesproken over de invloed, die de waarheid op de monniken had; maar wat te zeggen van het karma, dat de Buddha moet hebben gemaakt? Berokkende hij nu wel of niet schade, toen hij deze woorden sprak tot hen, die niet voorbereid waren? In hoeverre was hij verantwoordelijk voor hun lijden? Ik zou dit in verband willen brengen met ons eigen leven van dit moment. Elke dag wisselen wij met anderen gedachten en ideeën uit, in zaken en in maatschappelijke relaties en wij moeten hen daarom, hetzij ten goede of ten kwade, beïnvloeden. In hoeverre zijn wij voor anderen verantwoordelijk? Veronderstel eens b.v., dat als Meneer Jansen morgen op mijn kantoor komt, ik hem zou vertellen, waarover wij vanavond hebben gesproken. Hoe zou hij dan reageren? Misschien zou hij in vuur geraken en alles beter begrijpen dan ik. Maar misschien ook niet. Hij zou

zelfs geschokt kunnen zijn. Mijn moeilijkheid is om te ontdekken, in hoeverre wij verantwoordelijk zijn voor de wijze, waarop andere mensen reageren op wat wij zeggen of doen.

Voorzitter: De zon schijnt op de rechtvaardigen en de onrechtvaardigen. Mag ik het boek even hebben, alstublieft? Hier staat: "Als de Buddha een preek hield, deed hij dat nimmer uit vleierij of uit boosaardigheid. Zijn woorden waren vrij van het een zowel als van het ander." Dat nu is een merkwaardige woordkeus. Hoevelen van ons zijn in staat om de absoluut zuivere waarheid te spreken - onpersoonlijk en onpartijdig? Óf er is een beetje vleierij bij, hoe subtiel en onopgemerkt ook, óf er steekt een weinig kritiek in of zelfs boosaardigheid. Het zuiver uitwisselen van ideeën van de een met de ander, zonder een zuchtje pretentie of hardheid van oordeel is wat het woord en de levens van de Buddha's en de Christussen kenmerkt.

Laten wij dit nu overbrengen op onze menselijke relaties: wanneer Meneer Jansen op jouw kantoor komt voor zaken en je probeert onmiddellijk om hem over alle wonderlijke dingen, waarin je gelooft, te vertellen, dan zal je niet alleen jezelf, maar ook hem schade berokkenen. Als hij echter naar jou toe komt en jouw mening vraagt over dit of dat, dan is het niet alleen jouw voorrecht, maar jouw plicht om, eenvoudig en zonder omwegen, te antwoorden wat je meent dat de waarheid is - en laat het daarbij. Als je begint uit te weiden of hem een massa andere dingen gaat vertellen, waarvan je meent, dat ze hem zouden kunnen helpen, omdat ze jou hebben geholpen, dan loop je gevaar de verbindingen tussen jouw hoger zelf en dat van de ander te storen.

Laat het daarom uit je hart komen, Dan, en

put uit alle bronnen waarover je beschikt en maak je geen zorgen. Als je op een vraag het antwoord niet weet, zeg het dan. Je zult ontdekken, dat als je eenmaal volkomen eerlijk tegenover jezelf begint te worden, de deur naar wijsheid en inzicht zal open gaan. Want de eerlijkheid, die samengaat met werkelijk onpersoonlijk verlangen om te helpen, neemt de trots van onze persoonlijke ego's weg en bevrijdt ons bewustzijn van de spinnewebben van ijdelheid. Daarbij maakt ze de weg vrij voor de instroming van de werkelijke wijsheid vanuit het buddhisch aspect van onze natuur. Want het is een feit, dat juist de kwaliteit van buddhi, die de Buddha tot de "Verlichte" maakte, in het hart van ieder van ons woont als een omhulsel van geestelijke intuïtie, waarmee de goddelijke monade in het hart van ons wezen is bekleed.

Dan: Dat vind ik prachtig. Mag ik eens samenvatten, wat mij de praktische toepassing van deze hele bespreking toeschijnt en waarop het volgens mij neerkomt? Als wij de gebeurtenissen, zoals die zich elke dag ontwikkelen, verklaren in het licht van wat het hoger zelf ons heeft getoond, dan zal, wat wij doen en zeggen, voor ons in dit stadium van onze ontwikkeling, stellig "juist handelen" en "juist spreken" zijn. Het is dan misschien geen verblindende waarheid in de zin van Buddha's preek, maar het is wat wij op dat speciale tijdstip en op die plaats voor Jansen of Pietersen moeten doen en tot hen moeten zeggen. Nu zullen zij het óf zonder moeite ontvangen óf niet, ál naar de aard van hun eigen bewustzijn, en afhankelijk van de sympathie die zij voor de uitgesproken gedachten hebben. Is dat ongeveer waar het om gaat?

Voorzitter: Ja en laten we één stap verder

gaan. Het zou voor iemand onmogelijk zijn om een ander te kwetsen, indien al zijn handelen zou geschieden vanuit het standpunt van oprechte eerlijkheid, omdat men dan zou handelen in het licht en onder de hoede van zijn hoger zelf.

Dan: Bedoelt U, dat het niet belangrijk is voor jezelf, of de woorden of de handelingen in positieve of negatieve zin degene beïnvloeden, tot wie ze zijn gericht?

Voorzitter: De ander werd tot jou aangetrokken juist met het doel om te ontvangen wat jij had aan te bieden en daarbij ontving jij van Meneer Jansen, wat hij van zijn eigen wijsheid meebracht, hoe onbewust jullie beiden ook van deze subtiele uitwisseling van ervaring waren. Natuurlijk moeten we nooit proberen dit met ons verstand te analyseren, maar we moeten het beginsel volgen, dat de Buddha uiteenzette, en altijd trachten te spreken en te handelen "bevrijd van zowel vleierij als boosaardigheid." Het kan niet anders of op die manier werken wij onder de beschermende invloed van ons hoger zelf.

Tom: Er is één punt, dat ik gaarne nader zou zien toegelicht, daar ik nog altijd niet kan inzien, hoe de Buddha voor zijn handeling het een of andere karma kon vermijden. Neem onszelf, veronderstel, je gooit er een woord uit en iemand neemt het ter harte en is daardoor of hevig gekwetst, of het kan hem ten goede beïnvloeden en misschien de gehele loop van zijn leven veranderen. Je hebt zijn karma beïnvloed en daardoor zal je ook zelf het karma ervan ervaren.

Voorzitter: Natuurlijk maakt de Buddha, zo goed als ieder wezen in het heelal, karma. Van het kleinste deeltje en subdeeltje in het atoom

tot de reuzengroepen van melkwegstelsels in de diepten van de Ruimte - alle maken karma. Zij handelen karmisch en brengen voortdurend oorzaken teweeg; die eens en ergens tenslotte bij hen als gevolgen zullen terugkeren - actie en reactie, of karma.

Tom: Zou de Buddha dan niet iets van de verantwoordelijkheid op zich moeten nemen voor de reacties, die hij de zestig monniken deed ondergaan? Het was tenslotte zijn preek, die hen in moeilijkheden bracht.

Voorzitter: Was het de Buddha, die hen hun moeilijkheden bezorgde? Als dat zo is, dan zouden niet alleen de zestig, maar de gehele groep monniken, die naar de Buddha hadden geluisterd, op overeenkomstige wijze de nadelige invloed hebben ondervonden. Neen, de oorzaak van hun moeilijkheden was, dat de zestig onvoorbereid waren, niet de lering van de Buddha. Zou de zon of de zonnegodheid, die haar bezielt, verantwoordelijk zijn voor de zonnesteek van de man, die zich onvoorbereid aan de hitte van de woestijn blootstelde? Zou de zonnegodheid hiervoor slecht karma ondergaan? Natuurlijk niet. En zo is het met de Buddha. Hij onderrichtte de mensen en schonk van het zonlicht der waarheid, opdat tenminste enkelen zouden begrijpen en de Wet volgen. Enkelen waren bij machte de rechtstreekse stralen van de waarheid te weerstaan; anderen waren niet voorbereid en werden geschokt. Wie was verantwoordelijk voor hen die leden? De Buddha? Het gaat hierbij niet om een persoonlijkheid: hij is volkomen de dienaar van de Wet en als de tijd aanbreekt om te spreken, moet hij de waarheid tot uitdrukking brengen, zoals hij haar ontvangen heeft.

Dan: Wat U zojuist heeft gezegd, is voor de hele bespreking van zeer groot belang. Alles komt nu tot zijn recht. Op het niveau, waarop de Buddha met die speciale groep werkte, was er geen keus: hij sprak eenvoudig de naakte waarheid, zoals zij deze opriepen.

Voorzitter: Zo is het. Hoe meer een ziel groeit en aan inzicht wint, des te minder zal hij een keuze doen bij het vervullen van zijn plicht. Tenslotte wordt hij een gewillig dieenaar van de Wet.

De kracht van de waarheid snijdt als een zwaard door al wat leugen is. Toen de Buddha het "ambrozijn der waarheid" schonk, was dat een daad volkomen vrij van alle begeerte; zijn woorden waren "vleiend noch boosaardig". Diegenen van de monniken, wier natuur slechts "losjes bevestigd was aan de waarheid", al was dat door slechts "één rot steeltje", vielen op de grond; terwijl zij, die in hun aspiratie "krachtig verbonden" waren, evenals de vrucht van de mango, bij het schudden van de boom onberoerd bleven. Aldus werken de Buddha's en de Christussen met hun discipelen.

Wanneer zij, aan de andere kant, tot de menigten spraken, openbaarde zich hun goddelijk mededogen in de beschermende vorm van parabels. Hun filosofie was een oproep, ze maakte niet zwakker. Herinnert U zich wat de Buddha tot zijn discipelen moet hebben gezegd toen hij op het punt stond van deze aarde heen te gaan? "Houd U aan de waarheid als Uw toevlucht; werk naarstig aan Uw eigen bevrijding." Als ieder van ons op dat innerlijkste centrum van waarheid en wijsheid als onze enige toevlucht kan vertrouwen, zullen we tenslotte die staat van zelfloosheid bereiken, die de Groten zo vol-

maakt hebben verwezenlijkt.

Het is al laat, daarom moeten we nu de bespreking beëindigen.

vertaald uit:

Sunrise September 1958.

